

5. 2. Anglický jazyk

Obsah	stránka
5.2.1. Charakteristika vyučovacího předmětu	2
5.2.2. Začlenění průřezových témat	2
5.2.3. Zaměření na klíčové kompetence	3
5.2.4. Formy a metody práce	5
5.2.5. Způsoby, formy a kritéria hodnocení	5
5.2.6. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	8
3. ročník	
4. ročník	
5. ročník	

5.2.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Osvojování cizího jazyka pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Přispívá k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance.

Vyučovací předmět Anglický jazyk je zařazen do výuky 1. stupně od třetího ročníku. Výuka probíhá v kmenové třídě a v učebně výpočetní techniky.

Předmět vede žáka ke vnímání a postupnému osvojování cizího jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů. Postupné osvojování cizího jazyka a zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí přispívá ke zvýšení žákova zdravého sebevědomí, zájmu o cestování a pravděpodobnosti úspěšného uplatnění se v budoucím povolání. Rozvíjí u žáka pozitivní vztah k literatuře i k dalším druhům umění, na němž je založeno emocionální a estetické vnímání.

Vzdělávání se v oblasti jazyků neodmyslitelně patří do oblasti celoživotního vzdělávání, k němuž jsou žáci vedeni.

5.2.2. Začlenění průřezových témat

Osobnostní a sociální výchova

Vytváří u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, vnímavost a citlivé vztahy k lidem. Žák tím aktivně rozvíjí a chrání své fyzické, duševní a sociální zdraví.

Osobnostní rozvoj:

- učitel klade důraz na prožitek zejména při využívání prvků dramatické výchovy (nacvičování scének,...aj.)
- využití názorných pomůcek v hodinách zapojujících více smyslů
- využívání nejrůznějších metod a forem práce, her k rozvíjení paměti, probouzejících zájem žáků
- poznávání sebe sama prostřednictvím nových slovíček cizího jazyka (moje tělo a jeho části)
- hodnocení druhých o mně při konverzaci v angličtině, vyhledávání hodnotících slovíček, popisujících slovíček
- žáci se spolupodílejí na plánu učení v daném týdnu, učí se hodnotit sami sebe, organizovat svůj čas (splnění úkolů do určité doby)
- relaxační chvíle v hodinách
- upevňování dobrého vztahu k sobě samému – posilování sebevědomí u slabších jedinců, povzbuzování k úspěchu

Sociální rozvoj:

- volba vhodných témat a vět popisujících lidi, zvířata, přírodu,...apod.)
- žáci jsou obklopeni esteticky podnětným a zdravým prostředím, na jehož tvorbě se společně podílejí
- vzájemné poznávání se ve skupinách při seznamovacích hrách v angličtině, chápání odlišností a hledání výhod v odlišnostech (rozvíjení slovní zásoby při popisu druhých)
- práce ve skupinkách podporující rozvoj dobrých vztahů (vzájemná spolupráce, pomoc, ohleduplnost,...)
- chvilková posezení v kruhu jako prostředku pro řešení vztahů ve třídě
- řeč zvuků a slov – pozorné naslouchání učiteli, vnímání nahrávek
- sdělování verbální i neverbální – cvičení techniky a výrazu řeči; v neverbálním sdělování hra na mima (nápodoba beze slov)
- krátké dialogy mezi žáky (žáci si sami řídí kladení otázek a odpovědí)
- komunikace v různých situacích (otázka, informace, odmítnutí, omluva, pozdravy a oslovení, nesouhlas, prosba, ...)

- soutěže mezi skupinkami, ve dvojicích, jednotlivci
- řešení problémů jednotlivých žáků je realizováno ve spolupráci psychologa, třídního učitele, rodičů, ... a dalších odborně způsobilých osob
- rodiče a třídní učitelé aktivně spolupracují nejenom v rámci stanovených třídnických hodin (drobná každodenní spolupráce v případě potřeby)

Morální rozvoj:

- odpovědnost a spolehlivost při plnění jednotlivých dílčích úkolů
- pomoc spolužákovi radou nebo skutkem

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Podporují mobilitu občanskou, vzdělávací i pracovní, poznávání života v jiných zemích.

Evropa a svět nás zajímá – pouze 5. ročník:

- získávání informací o Evropě a světě kolem nás prostřednictvím cizího jazyka (texty, pracovní listy, rozhovory, porovnávání zvyků a způsobů života,...)
- příběhy, místa Evropy – co nás zajímá
- život dětí v jiných zemích – obrázky, zkušenosti
- využití internetu

Multikulturní výchova

Vedou žáky k tolerantnosti, ohleduplnosti k jiným lidem a jejich kulturám, k duchovním hodnotám, umění žít společně s ostatními lidmi. Žáci se učí chápat rozdíly jednotlivých kultur, srovnávají je a nacházejí společné znaky. Podporují utváření mezilidských vztahů ve škole.

Lidské vztahy:

- žáci jsou vedeni – motivováni k aktivní účasti na hodinách, kdy jsou především využívány prvky dramatické výchovy
- při práci ve skupinách se žáci učí navzájem se tolerovat a spolupracovat bez ohledu na původ, barvu pleti,... apod. Učí se slušnému chování k sobě navzájem

Multikultura:

- žáci poznávají význam cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání
- žáci se učí naslouchat druhým a hovořit s nimi v jejich jazyce

Mediální výchova

Vedou žáky k vnímání mluveného i psaného projevu, jeho stavby, nejrozličnějších typů obsahů a uplatňování odpovídající škály výrazových prostředků, k osvojení pravidel komunikace a dialogu, k využívání tištěných i digitálních dokumentů jako zdroje informací.

Tvorba mediálního sdělení - pouze 5. ročník:

- výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu mediálního sdělení

5.2.3. Zaměření na klíčové kompetence (KK)

Kompetence k učení

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je
- efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém,
- přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů
- a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky
- využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se
- odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků
- a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je
- využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce
- v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje
- kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání
- s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby
- poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný

Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka

- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění

Kompetence pracovní

- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje

5.2.4. Formy a metody práce

Převažují aktivační metody práce s důrazem na komunikaci v daném jazyce. Jedná se o rozhovor, vyprávění, konverzaci, situační hry, reprodukci textu, písničky či básně. Žáci jsou schopni práce ve skupinách či ve dvojicích. Pracují s texty, luští křížovky, píšou dopis, řeší gramatická cvičení a doplňovačky, opakuji slovní zásobu, vypracovávají projekty, seznamují se s životem v anglicky mluvících zemích a s realitou.

Samostatně reagují na poslechová cvičení, aktivně se podílejí na nácviku výslovnosti, učivo procvičují na počítačích prostřednictvím výukových programů. Ke zvládnutí učiva napomáhá řešení zadaných úkolů z učebnice a pracovního sešitu. Individuálně probíhá domácí příprava.

5.2.5. Způsoby, formy a kritéria hodnocení

- kromě hodnocení žáků učitelem je nedílnou součástí hodnocení také sebehodnocení. – děti se od začátku přibírají k tzv. diskuzi o známce, aby jim byla jasná hodnotící kritéria a dále se posilovala jejich dovednost sebehodnocení
- pro přípravu na souhrnnější písemné práce se využívá kooperativní vyučování, kde skupina zodpovídá za to, že látku rozumí všichni členové skupiny
- skupinová práce se nehodnotí známkou, známku získává žák pouze za individuální výkon
- pro hodnocení žáků všech ročníků prvního stupně se používá hodnocení známkou
- průběžně jsou ukládány ukázky toho, co má žák zvládnuto, popisy významnějších příhod, které dokumentují úroveň dovedností žáka – portfolia - ty jsou nepostradatelnou součástí rozhovorů s rodiči o vzdělávání jejich dětí
- do portfolia nejsou ukládány žákovy nezdary.
- dokumentování žákova pokroku přispívá k udržení jeho vnitřní motivace k učení
- součástí kooperativního vyučování je tzv. reflexe procesu (vyučující zařazuje čas na reflexi do plánu hodiny), tj. žáci hovoří o tom, jaké dovednosti potřebovali ke zvládnutí úkolu, co příště musí udělat jinak, jak a proč - také se učí ve skupině shodnout se v názoru na kvalitu výsledku či efektivitu postupu - učitelé se také snaží získat zpětnou vazbu od žáků - (vyjádření žáků v komunitním kruhu nebo formou ankety k průběhu výuky)
- při hodnocení je vyučující otevřený k dětem i rodičům, žákům je umožněna účast na hodnotícím procesu, hodnocení je především individuální pokrok bez srovnávání s ostatními

Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Předpokladem úspěšného plnění vytyčených cílů školy v oblasti hodnocení vzdělávacích výsledků žáků je, aby každý žák dostával dostatečný prostor ke zvládnutí a osvojení učiva. Aby učivo mohlo v následujících obdobích vzdělávání plnit svoji funkci prostředníka k dosažení očekávaných výstupů RVP ZV, nestačí je s žáky pouze probrat, ale je třeba, aby si žáci základní učivo skutečně dobře osvojili. Dobrému zvládnutí učiva napomáháme v první řadě činnostními způsoby učení, spojenými s hovorem žáků a komunikací mezi žáky a učitelem i žáky mezi sebou.

Při probírání nového učiva dbáme na to, abychom ho dobře propojili s učivem předcházejícím, na které nové učivo navazuje. Takové myšlenkové operace (propojení předcházejícího a navazujícího) není většina žáků schopna, zvláště ne v mladším školním věku. Tento fakt je třeba brát stále na zřetel. Provázanost učiva žákům velmi pomáhá při osvojování nového učiva a dosahování očekávaných výstupů. Žáky průběžně informujeme, proč se určité látky učí. Neočekáváme, že žáci sami pochopí, proč se čemu učí. Neznalost cíle, smyslu a tápání žáků nepovažujeme za pozitivní motivační faktory.

Usilujeme o to, aby vazba mezi předcházejícím a navazujícím učivem byla analogická. Po upozornění na analogii (obdobnost) přijímají žáci novou látku snadněji a důkladněji. Žáky směřujeme ke „znovuobjevování“ poznatků, k úvahám nad činnostmi obdobnými s těmi, které jim byly předloženy u látky předešlé.

Upřednostňujeme pozitivní hodnocení žáků, a to nejen při prověřování vědomostí, ale v celém procesu učení. Při výuce žáky co nejvíce chválíme, dbáme na pozitivní ladění hodnotících soudů. Pomáháme žákům předcházet chybám, dodáváme jim důvěru v jejich schopnost předkládané učivo dobře zvládnout a povzbuzujeme je. S žáky jednáme tak, aby neměli strach vyjádřit svůj názor. Pozitivně přijímáme i nesprávné závěry žáků, dáváme jim prostor pro otázky, trpělivě žákům odpovídáme a věnujeme jim individuální pozornost. Pomocí často zařazované činnostní zpětné vazby zjišťujeme případné nedostatky žáků hned v zárodku a průběžně je odstraňujeme.

Na chyby upozorňujeme žáky včas, bezprostředně, vstřícně, přátelsky a důsledně. Vyhýbáme se zaujatosti, nahodilosti či opožděnému hodnocení. Dbáme, abychom v žácích nevytvářeli pocit, že si nemohou ve svých úsudcích věřit nebo že jsou horší než jejich spolužáci. Umožňujeme průběžně žákům poznání, že chyba se může vyskytovat v každé lidské činnosti, může mít však pro člověka různé následky podle její závažnosti. Žáky vedeme přes sebehodnocení a samokontrolu k dovednosti něco provést dokonale – bez chyby – a v přiměřeném čase. S chybou pracujeme tak, aby vyzývala žáka k většímu soustředění na plnění úkolu, k důslednější kontrole své práce, k sebezpoznání svých schopností.

Žáky hodnotíme nejprve při činnostech, při kterých máme možnost sledovat, jak pracují. Oceňujeme jejich snahu, pozornost, hodnotíme vyjadřování závěrů, oceňujeme jejich nápady. Pozitivně laděná průběžná hodnocení a prožité pocity úspěchu při činnostech motivují žáky k učení, posilují jejich sebedůvěru a vedou je k vnitřnímu uspokojení. Tyto faktory mají pozitivní vliv na rozvoj klíčových kompetencí a na dobré osvojení učiva žáky.

Směřujeme k tomu, aby v době písemných nebo ústních hodnocení žáků, zvládalo co nejvíce žáků učivo zcela bezpečně. Ústní hodnocení, klasifikace i písemná hodnocení mají v 1. období základního vzdělávání funkci především výchovnou a motivační.

Úkolem učitele v 1. období vzdělávání je udržet, popřípadě vzbudit zájem žáků o učení, umožnit všem žákům osvojit si základní učivo potřebné pro další vzdělávání a pomoci všem žákům zformovat základy pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí. Z hlediska dalšího zdravého vývoje žáků je důležité umět je dovést k takovému zvládnutí učiva, aby co nejvíce z nich mohlo být v těchto ročních hodnoceno známkou výborně nebo chvalitebně. Hodnocení známkou můžeme v tomto období doplňovat povzbuzujícím pozitivním písemným hodnocením.

Žáci jsou o způsobech a kriteriích hodnocení informováni a uvědomují si, čemu se učí a proč, vědí přitom, jaké činnosti zvládli, vědí, co umí, co se po nich požaduje, z čeho mohou být zkoušeni. Prověřování vědomostí pro ně není stresovou situací nebo dokonce trestem, ale možností ukázat, co se naučili, možností využít svých poznatků při řešení předložených úloh, otázek a úkolů, možností jak získat dobré hodnocení, pěknou známku. Dobrý výsledek posiluje jejich sebedůvěru a motivuje je pro další činnosti a poznávání.

Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

- V jednotlivých učebních oblastech předem stanovíme a žákům sdělíme základní učební požadavky. Jasně formulujeme, jaké dovednosti si žáci mají osvojit, čemu se mají naučit. Žáky upozorňujeme, jaké činnosti budou provádět, o čem budeme hovořit.
- Žákům předkládáme reálné a dosažitelné cíle, a tak vedeme žáky k bezchybnosti a poctivosti.
- Žákům důvěřujeme a sebehodnocení nepovažujeme za příležitost k podvádění. Díky zpětné vazbě mají učitelé i žáci přehled o tom, co a jak již zvládli. Takto vedení žáci nemají potřebu podvádět – podvádění pro ně ztrácí smysl, jelikož nevede ani k prožití pocitu úspěchu ani k cíli, kterým je dosahování co nejlepších výsledků.
- Žáky vedeme k tomu, aby si do svých učebních materiálů zaznamenávali to, co už dobře ovládají (například „hvězdičkou“). Na základě takto provedeného sebehodnocení žáků mohou učitelé následně přistupovat k individuálnímu řešení jejich problémů a nejasností.

- Používáme činnostní přístupy a metody učení, které umožňují žákům odhalovat chyby, hned je opravovat a brát si z nich poučení. Žákům tak průběžně umožňujeme uvědomění, co z probíraného učiva již ovládají.
- Žákům umožňujeme vyjadřovat své myšlenky, názory a prezentovat své vědomosti. Nejdříve dáváme příležitost projevit se žákům, kteří se v daném učivu orientují jako první. Na jejich příkladě si ostatní žáci nejlépe uvědomí vlastní stupeň poznání.
- K sebehodnocení písemných cvičení přistupujeme teprve tehdy, až je žák schopen uvědomit si, že probírané učivo ovládá.
- Předkládáme žákům ukázky správně vypracovaných úkolů různé obtížnosti a upřesňujeme, co požadujeme na výborné ohodnocení a co je hodnoceno již jako chvalitebně. Žáci potřebují vědět, jakou náročnost úkolů mají k určitým ohodnocením zvládat. Stejně stanovíme ukazatele při hodnocení písemném bez klasifikačních stupňů. Žák potom ví, k čemu ve svém snažení směřuje a je mu tak dána možnost sebehodnocení.
- Dodržujeme zásady a pravidla pozitivního hodnocení

Pravidla prověřování vědomostí formou prověrek a zkoušení

Před zadáním jakékoli prověrky nebo testu zvažujeme, zda:

- má hodnotit naučení určitým poznatkům,
- má diagnostikovat učební problémy.

U otázek, úloh, testů aj., uváděných v učebnicích, předem posuzujeme jejich vhodnost pro žáky určité třídy.

Při prověřování vědomostí:

- prověřujeme a hodnotíme to, o čem víme, že jsme žáky učili a naučili;
- dbáme, aby příklady, diktované věty nebo testy určené k hodnocení žáků obsahovaly jen to, co bylo s žáky dostatečně procvičeno;
- dbáme, aby zadání úloh bylo věku žáků přiměřené tj. formulované tak, aby mu žáci určitého věku mohli dobře porozumět, aby o úkolu měli již nějaké povědomí, aby se již s podobným úkolem někdy setkali;
- ústní zkoušení vedeme tak, abychom při něm zjišťovali, co žák umí, ne to, co ještě neumí;
- písemnou práci na závěr určitého celku nezačínáme předčasně, ale až když žáci svými projevy prokazují, že jsou na písemnou práci vybaveni vědomostmi;
- při prověřování učiva probíraného před delší dobou ho s žáky nejprve nějakou formou zopakujeme, a to alespoň krátce a v několika po sobě jdoucích hodinách;
- při celkovém hodnocení žáka bereme v úvahu a hodnotíme i pokrok, jaký žák za určité období udělal a jaká byla jeho snaha k odstranění nedostatků;
- všechna hodnocení vyjadřujeme jako objektivní informaci povzbudivého charakteru.

Každý žák je vybaven více či méně odlišnými individuálními předpoklady pro učení, jako jsou nadání, úsudek a píle. Za pomoci činnostních přístupů, diferenciací a v neposlední řadě pozitivního hodnocení se snažíme v 1. období vzdělávání dosáhnout toho, aby všichni žáci zvládali základní učivo výborně. Při klasifikačním způsobu hodnocení je pak mezi žáky určitý rozdíl hlavně ve známce výborně. Někteří žáci při činnostech a samostatném plnění úkolů prokazují mnoho schopností např. aplikovat, objevovat, provádět analýzu aj., některým naopak trvá déle, než dojdou k zvládnutí učiva na výbornou a nemají zatím možnost se příliš v dalších schopnostech projevit. Obě skupiny žáků je třeba hodnotit známkou výborně. V takových případech je nejlepším osvědčeným způsobem kombinovat známku výborně s pozitivním slovním hodnocením, které krátce a jasně vyjádří projevené schopnosti nadaného žáka. Znamky výborně se tím od sebe odliší.